

5. Педагогическая практика студентов дошкольного образования : [учеб. пособие] / Волобуева Л. М., Ядэшко В. И., Павлова Л. И. – М. : Издат. центр «Академія», 1999. – 224 с.
6. Положення про проведення практики студентів вищих закладів освіти України № 351 // Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. – К., 1994. – С. 139-193.

УДК 378.17

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В ПРОЦЕСІ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Молчанюк О.В., Вербенець Т.П.

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В ПРОЦЕСІ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Молчанюк О.В., Вербенець Т.П.

У статті розкрито педагогічні аспекти формування здорового способу життя студентської молоді в процесі волонтерської діяльності.

Ключові слова: волонтерський рух, волонтерська діяльність, здоровий спосіб життя.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЗДОРОВОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЁЖИ В ПРОЦЕССЕ ВОЛОНТЁРСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Молчанюк О.В., Вербенець Т.П.

В статье раскрываются педагогические аспекты формирования здорового образа жизни студенческой молодёжи в процессе волонтерской деятельности. Наведены основные задания, над которыми работают волонтеры. Охарактеризовано понятие здорового образа жизни.

Ключевые слова: волонтерское движение, волонтерская деятельность, здоровой образ жизни.

PEDEGOGICAL ASPECTS OF STUDENTS' HEALTHY LIFESTYLE FORMING IN THE PROCESS OF VOLUNTEER ACTIVITY

O.V.Molchanyuk, T.P.Verbenets

The article reveals the pedagogical aspects of students' healthy lifestyle in the process of volunteer activity.

Key words: volunteer movement, healthy lifestyle, volunteer activity.

Сучасне суспільство ставить нові вимоги щодо підготовки фахівців, які мають творчо і самостійно розв'язувати професійні завдання, швидко адаптуватися в нових умовах. Нині система вищої освіти не може в повному обсязі створити для майбутнього педагога умови для максимальної його активності, самостійності, ініціативності, розвитку комунікативних здібностей, реалізації всіх його потенційних можливостей.

Стратегічна мета трансформації українського суспільства полягає в розбудові соціальної держави. Реалізація цієї мети тісно пов'язана із формуванням громадського суспільства. В Україні волонтерський рух – одна з найефективніших форм діяльності з різними категоріями клієнтів. Він є невичерпним джерелом набуття громадської освіти, дає можливість реалізувати себе в служінні суспільству [1]. Велика кількість громадських організацій поєднує молодих людей, які на добровільних засадах беруть участь у соціальних програмах щодо попередження негативних явищ у молодіжному середовищі та надання допомоги іншим у їх розвитку, соціальному становленні, інтеграції в суспільство тощо.

Мета статті – висвітлити основні педагогічні аспекти формування здорового способу життя студентської молоді в процесі волонтерської діяльності.

Волонтерська робота потребує від добровольців не лише бажання та наявності вільного часу, а й певних знань з психології, соціальної

педагогіки, соціології, валеології тощо. Волонтери повинні володіти навичками спілкування з різними верствами молоді, ознайомитися з вітчизняним та зарубіжним досвідом цієї діяльності.

Слід зазначити, що найпродуктивніший життєвий досвід засвоюється в підлітковому та юнацькому віці, а недооцінювання цього періоду в подальшому не компенсується. Саме тому молоді взагалі й підліткам зокрема, необхідно допомогти здобути не лише знання, а й опанувати вміннями жити за непростих умов сьогодення, усвідомити свою унікальність і сприяти прагненню до розвитку себе як особистості.

Практична діяльність дозволяє нам говорити про низьку соціальну спрямованість освітнього процесу, що вказує на необхідність перегляду системи виховання та навчання особистості, оновлення її змісту, форм і методів.

Отже, пошук і втілення навчально-виховних стратегій просвітницького та виховного характеру, спрямованих на покращення здоров'я студентської молоді, дозволить підвищити соціальну спрямованість навчально-виховного процесу.

Метою роботи волонтерського загону є обґрунтування важливості та ефективності здійснення просвітницької діяльності щодо популяризації здорового способу життя підлітків і молоді як необхідної складової життєвого самовизначення.

На сьогодні в Україні питання залучення у своїй діяльності волонтерів набуло широкого розголосу: волонтери – добровільні помічники фахівців з соціальної роботи, які надають безпосередню та вагому допомогу в реалізації соціальних програм щодо проведення профілактичних заходів з попередження негативних явищ у молодіжному середовищі, наркоманії, тютюнопаління, поширення ВІЛ/СНІДу та інфекцій, що передаються статевим шляхом, організації змістовного дозвілля молоді тощо.

Суттєвою перевагою такого виду роботи є створення доброзичливої атмосфери між студентами-волонтерами і підлітками, що обумовлено невеликою різницею у віці, і тому ймовірність якісного засвоєння інформації підвищується.

Відповідно до мети загін волонтерів працює над вирішенням таких завдань:

- розширити пізнавальний світогляд підлітків стосовно актуальних для їхнього віку тем;
- сприяти розвитку індивідуальності підлітків, формувати в них навички адекватного самовираження та власну позицію в системі життєвих цінностей;
- формувати в підлітків навички спілкування, толерантного ставлення та ефективної взаємодії з ровесниками, батьками та дорослими;
- формувати в підлітків навички самоорганізації в навчанні та дозвіллі;
- сприяти підвищенню розуміння підлітками й молоддю переваг здорового способу життя через просвітницько-профілактичну роботу;
- організувати змістовне дозвілля підлітків.

Слід зазначити, що сучасні уявлення світової науки стосовно феномена здоров'я людини ґрунтуються на новому розумінні актуальності проблеми виживання людства взагалі.

Наприкінці ХХ століття лідери світової науки залучили проблему здоров'я до кола глобальних проблем, вирішення яких обумовлює факт подальшого існування людства як біологічного виду на планеті Земля.

Як показує практична діяльність, сучасна молодь неграмотна в питанні здорового способу життя. Наркоманія, паління, уживання алкоголю, токсикоманія часто вбачаються кращим дозвіллям серед певної частини юнаків та дівчат [2].

Під здоровим способом життя ми розуміємо усвідомлене, відповідальне, активне ставлення до власного здоров'я, метою якого є формування, збереження і зміцнення всіх складників здоров'я [2].

Роботу щодо формування здорового способу життя слід розвивати та вдосконалювати відповідно до вимог, що ставить перед нами сьогодення. А для цього доцільно вивчати, переосмислювати й перебудовувати різні ділянки культурно-освітньої роботи, упроваджувати вітчизняні новаторські ідеї, світовий досвід.

Враховуючи вищевикладене, стає зрозумілим, що є нагальна потреба в створенні комплексної моделі, спрямованої на поліпшення здоров'я дітей та молоді України, і що така модель має бути побудована на засадах і принципах теорії і практики формування здорового способу життя, визначених світовою спільнотою.

Основним аспектом діяльності волонтерського загону комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради щодо реалізації комплексної моделі є:

- формування позитивної мотивації та пізнавальної активності щодо здорового способу життя, культури, здоров'я;
- знайомство молоді з основами здорового стилю життя, формування свого стилю здорового життя, здійснення профілактичної роботи за негативними проявами;
- формування теоретичних і практичних навичок здорового способу життя, формування творчої особистості здатної до саморозвитку, самоосвіти і самоактуалізації молоді.

Волонтерська діяльність щодо реалізації зазначених аспектів має бути систематичною та повинна сприяти гармонійному розвитку психофізичних здібностей студентської молоді.

Така робота передбачає:

- по-перше, вивчення уявлень молоді про здоровий спосіб життя і розробки методів оцінювання здоров'я індивіда;
- по-друге, формування свідомості і культури здорового способу життя;
- по-третє, розробку методик навчання молоді здоровому способу життя.

Вирішення зазначених питань вимагає координації зусиль багатьох державних структур, активізації молодіжної участі та громади.

Завдяки волонтерству сучасна молодь здобуває такі якості:

- уміння працювати в команді (дослухатися до колег та взаємодіяти з ними, розуміти завдання керівництва);
- сміливість брати на себе відповідальність за виконання конкретних завдань;
- здатність проявляти ініціативу та використовувати нові методи роботи;

- уміння з користю планувати свій робочий і вільний час.

Особливість роботи загону полягає в тому, що інформацію про шкідливість алкоголю, тютюну, наркотиків, раннього статевого життя підлітки отримують не на традиційних уроках і не шляхом нав'язування дорослими своїх поглядів, а в позаурочний час, у процесі якого студенти разом із фахівцями знаходять відповіді на поставлені питання, самі роблять висновки щодо подальшої життєдіяльності [3].

Проблеми сучасного суспільства, зокрема соціальне сирітство, безпритульність, дитяча проституція, алкоголізм, наркоманія тощо, зумовили необхідність підготовки та виховання особистісних якостей майбутніх фахівців соціальної сфери волонтерської діяльності. З цією метою в комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради було розроблено програму нової навчальної дисципліни «Методика організації волонтерського руху».

Мета викладання дисципліни полягає в наданні інформації про історію становлення волонтерського руху в світі та Україні, знайомство з нормативно-правовими засадами волонтерського руху.

Щодо ефективності проведеної волонтерами роботи відзначимо, що це дозволило студентам:

- розширити і поглибити свої знання про шкідливість уживання психоактивних речовин, про шкоду для власного здоров'я та здоров'я близьких уживання алкоголю, наркотиків, тютюну тощо;
- переглянути систему власних цінностей;
- підвищити рівень відповідальності за власне здоров'я і власне життя.

Отже, волонтерська діяльність в Україні хоча і не стала ще масовою, однак є такою, що дозволяє говорити про неї як про суспільне явище та як про важливу складову діяльності недержавних соціальних служб. Узагалі ж, волонтерство є запорукою успішного процвітання нашої країни, а волонтери-першопрохідці, вказують шлях до просування. Різноманіття напрямів, форм та методів волонтерської діяльності відкриває широкі перспективи для активізації духовного, інтелектуального та культурного потенціалу, що детермінує розвиток людини і суспільства як сьогодення, так і майбутнього. Усвідомлення майбутніми соціальними педагогами місця й ролі волонтерської роботи як засобу